

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Eerste Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 22
Den Haag

Directie Integratie Europa
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.minbuza.nl

Onze Referentie
DIE-1661/09

Bijlage(n)
Fichedocument

Datum 11 december 2009

Betreft Informatievoorziening over nieuwe Commissievoorstellen

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij 6 fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC):

1. Mededeling inzake een publiek-privaat partnerschap voor het internet van de toekomst;
2. Mededeling inzake garanderen van efficiënte, veilige en gezonde derivatenmarkten;
3. Beschikking inzake een gemeenschappelijk onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma voor de Oostzee;
4. Mededeling inzake Solidariteit in de Gezondheidszorg;
5. Mededeling over elektronische industrie;
6. Verordening inzake onderzoek en preventie van ongevallen en incidenten in de burgerluchtvaart.

De Staatssecretaris voor Europese Zaken,

Frans Timmermans

Fiche 1: Mededeling inzake een publiek-privaat partnerschap voor het internet van de toekomst

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

1. Algemene gegevens

Voorstel: Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Een publiek-privaat partnerschap voor het internet van de toekomst.

Datum Commissiedocument: 28 oktober 2009

Nr. Commissiedocument: COM(2009) 479

Pre-lex:

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=198743#

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:
Niet opgesteld

Behandelingstraject Raad: VTE-Raad (telecomdeel) naar verwachting onder Spaans voorzitterschap, Raadswerkgroep Telecommunicatie en Informatiemaatschappij

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Economische Zaken

2. Essentie voorstel

De Europese Commissie heeft met haar mededeling een ambitieuze strategie voor het internet van de toekomst voorgesteld. Daarmee wordt beoogd Europa een leidende rol te laten innemen in het onderzoek naar en de invoering van "slimme" internettechnologie op gebieden, als de gezondheidszorg, vervoer (verkeersgeleidingssystemen) en energie(netwerken). In haar mededeling roept de Commissie de nationale overheden van de lidstaten en het bedrijfsleven op gezamenlijk in te spelen op de toenemende vraag naar deze innovatieve toepassingen van het internet, en doet zij onder meer een concreet voorstel voor een publiek-privaat partnerschap op dat gebied.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

De Commissie stelt een drietal actielijnen voor.

Met de eerste actielijn wil de Commissie een aanpak op lange termijn voor het internet van de toekomst, waarvoor aanhoudende investeringen in onderzoek nodig zijn zonder dat dit leidt tot concurrentievervalsing. In het ICT-werkprogramma van KP7 over de periode 2011-2013 wil de Commissie dan ook minimaal 200 miljoen euro per jaar uittrekken ter ondersteuning van het onderzoek voor het internet van de toekomst op middellange en lange termijn. Deze bijdrage staat los van het bedrag dat gemoeid is met de uitvoering van het publiek-private partnerschap dat de Commissie als derde actielijn voorstelt (zie hierna). De Commissie zal tevens in haar wetgevings- en onderzoeksbeleid een

algehele benadering van onderzoek en ontwikkeling voor het internet van de toekomst hanteren om daarmee technische barrières op te heffen. Daarbij zal aandacht worden geschonken aan de gebruiker, governance, standaardisatie en intellectuele eigendomsrechten.

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

Met de tweede actielijn wil de Commissie een versnippering van de initiatieven van de lidstaten op het gebied van het internet van de toekomst zoveel mogelijk beperken. Daartoe wil de Commissie een actieve bijdrage leveren tot een ambitieus werkprogramma voor het bestaande 'Future Internet Forum' waar de lid-staten hun beste ervaringen en praktijken op dat gebied al delen. De Commissie zal ook intensiever gaan werken aan een verbetering van de bilaterale en multilaterale samenwerking van de EU met andere soortgelijke vooraanstaande initiatieven om mondiale standaarden en interoperabiliteit van het internet van de toekomst te stimuleren.

Met de derde actielijn wil de Commissie een publiek-privaat partnerschap (PPP), waartoe de industrie medio 2008 het initiatief had genomen, verder vormgeven, en formuleert voor deze vorm van samenwerking een zestal doelstellingen. Een essentieel kenmerk van een dergelijk PPP moet volgens de Commissie de ontwikkeling van open, gestandaardiseerde, sectoroverschrijdende dienstenplatforms zijn. Vanuit Europees beleid gezien, komen volgens de Commissie de gezondheidszorg, mobiliteit, milieu en energiebeheer als prioritaire sectoren in aanmerking om te profiteren van nieuwe slimme – door het internet aangestuurde- infrastructuur.

De Commissie zal via het huidige kaderprogramma (KP7) in samenwerking met de lid-staten en de industrie het werkprogramma en de werkwijze van het PPP voor het internet van de toekomst ontwikkelen.

Om het PPP snel van de grond te krijgen is de Commissie van plan binnen de laatste uitvoeringsperiode van het thema ICT van KP7 (2011-2013) 300 miljoen euro uit te trekken. Dit bedrag zal binnen het bestaande budget voor het ICT-werkprogramma van KP7 worden gereserveerd en komt dus bovenop het bedrag van 200 miljoen euro dat jaarlijks gaat naar ICT-ondersteuning van lopend onderzoek op het gebied van internettechnologie en tevens gefinancierd zal worden uit het bestaande budget van KP7.

Subsidiariteit, proportionaliteit en financiële gevolgen

Er is sprake van een gedeelde bevoegdheid tussen de EU en de lidstaten op het gebied van internet en telecommunicatie (artikel 4, lid 3 van het EU-Werkingsverdrag). In de dialoog met derde landen is het wenselijk dat de EU met één stem spreekt.

De subsidiariteit wordt vooralsnog positief beoordeeld. Het internet, zijn netwerken en diensten zijn grensoverschrijdend en binnen de EU in toenemende mate onderling verbonden. De acties die de Commissie in haar mededeling voorstelt kunnen het beste gecoördineerd worden op Europees niveau om op wereldniveau effect te sorteren.

De proportionaliteit wordt vooralsnog positief beoordeeld. De acties die de Commissie in haar mededeling voorstelt laten voldoende ruimte aan de lidstaten om binnen het bestaande Europese financiële kader hieraan uitvoering te geven op een gecoördineerde wijze en in samenwerking met andere relevante partijen.

De rol van de Commissie blijft hierbij beperkt tot aanjager, facilitator en medefinancierder.

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

Er zijn vooralsnog geen financiële gevolgen van deze mededeling voor de rijksoverheid. Mochten deze wel ontstaan, dan dienen deze te worden ingepast op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels budgetdiscipline. Het KP7 gaat uit van het principe van een bijdrage (subsidie) aan de kosten (budget) van een onderzoeksproject. Aanvragers (onderzoeksinstituten, universiteiten, bedrijven en particuliere organisatie) die kiezen voor deelname aan de in de mededeling genoemde activiteiten zijn zelf verantwoordelijk voor de financiering van het resterende deel. De kosten die gemoeid zijn met het opstarten van het publiek-private partnerschap voor het toekomstige internet (éénmalig 300 miljoen euro) en met het lopende onderzoek naar internettechnologie (jaarlijks 200 miljoen euro) vallen binnen KP7. Nederland is ook van mening dat de financiële middelen gevonden dienen te worden gevonden binnen de bestaande financiële kaders van de EU-begroting.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland staat positief tegenover deze mededeling en vindt het belangrijk dat Europa goed is voorbereid op het internet van de toekomst. Nederland is binnen de EU koploper op het gebied van breedband en sterk verweven met de wereldeconomie waar het internet een steeds grotere rol speelt. Het is dus vooral voor Nederland van belang het internet van de toekomst te omarmen. Daarvoor is onder meer een krachtenbundeling in de vorm van een publiek-privaat partnerschap in het onderzoek naar en de invoering van slimme internettechnologie, zoals de Commissie voorstelt, essentieel. Daarbij valt aan te tekenen dat de te ontwikkelen inzichten en innovatieve toepassingen voor de digitale infrastructuur ook van groot belang zijn vanuit het oogpunt van gestandaardiseerde en duurzame toegang tot culturele informatie, dienstenperspectief en auteursrechtondersteunende systemen, zoals het project 'Europeana'. Nederland wil tenslotte benadrukken dat coördinatie op Europees niveau, bijvoorbeeld op het gebied van *National Research and Education Networks* (zoals het Nederlandse SURFnet) zoals dat plaats vindt via DANTE (*Delivery of Advanced Network Technology to Europe*) niet mag leiden tot vertraging. SURFnet loopt binnen Europa voorop. Het is van belang dat een dergelijk nationaal netwerk zelfstandig moet kunnen blijven functioneren, waardoor maximale innovatie bereikt wordt.

Fiche 2: mededeling inzake garanderen van efficiënte, veilige en gezonde derivatenmarkten

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

1. Algemene gegevens

Titel voorstel: Mededeling van de Commissie: Garanderen van efficiënte, veilige en gezonde derivatenmarkten

Datum Commissiedocument: 20 oktober 2009

Nr. Commissiedocument: COM(2009) 563 final

Pre-lex:

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=198708

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board: niet opgesteld.

Behandelingstraject Raad: Deze mededeling is gepresenteerd tijdens de Ecofin van 2 december.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Financiën

4. Essentie voorstel

De rol die derivaten in de crisis hebben gespeeld zijn voor de Commissie aanleiding geweest om een onderzoek te doen naar de werking van de OTC (*over-the-counter*)-derivatenmarkten, dat wil zeggen derivaten die op bilaterale basis, buiten de beurs of ander gereguleerd handelsplatform om, worden afgesloten. Na een eerdere mededeling¹ over dit onderwerp en na afloop van de consultatie heeft de Commissie deze tweede mededeling doen uitgaan, waarin een tijdspad is opgenomen voor diverse maatregelen.

De eerste mededeling constateerde al dat het t.a.v. OTC-derivaten lastig is om vast te stellen hoe groot de kans is dat een contracttegenpartij in staat zal zijn om haar verplichtingen na te komen vanwege a) een gebrek aan inzicht m.b.t. de posities die marktpartijen in OTC-derivaten innemen en b) de hoge mate van onderlinge verbondenheid van de in de OTC-derivatenmarkt opererende partijen. Uitgangspunt van de Commissie blijft dan ook een paradigmaverschuiving van de traditionele visie dat lichte regelgeving voor professionele marktpartijen voldoende is naar de visie dat nadere regulering moet zorgen voor het adequaat beprijzen en verminderen van risico's. Het resultaat is een verschuiving op derivatenmarkten van overwegend *over-the-counter* (OTC) naar, waar mogelijk, meer gecentraliseerde handel en clearing.

¹ COM(2009) 332 definitief

5. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

De Commissie kondigt een samenhangend pakket van beleidsmaatregelen aan in 2010, waaronder a) de verplichte clearing van daarvoor geschikte, gestandaardiseerde, derivaten in een of meer 'central counterparties' (CCPs) met geharmoniseerde regelgeving en toezicht, b) de verplichting voor voldoende onderpand en hogere kapitaaleisen in het geval van bilaterale clearing, en c) verbeterde transparantie, efficiëntie en integriteit van derivatentransacties (o.a. verplichte opname in centrale registers voor handelsgegevens met onbelemmerde toegang voor Europese toezichthouders en, waar mogelijk, verhandelbaarheid op georganiseerde handelsplatforms). De Commissie geeft aan *impact assessments* te zullen uitvoeren alvorens haar voorstellen voor 2010 af te werken.

Op basis van Artikel 4 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is er sprake van gedeelde bevoegdheden van de Unie en de lidstaten op het gebied van de interne markt.

Wat betreft de subsidiariteit luidt het voorlopige oordeel positief. Gelet op de grensoverschrijdende werking van de derivatenmarkten horen initiatieven om deze markten te regelen thuis op het Europese niveau. De beoogde effecten kunnen niet bereikt worden met maatregelen van lidstaten afzonderlijk. Wat betreft de proportionaliteit luidt het voorlopige oordeel ook positief. De voorstellen van de Commissie houden rekening met de specifieke kenmerken van de activacategorie en contracten alsook met de specifieke kenmerken van de marktdeelnemers, waarbij ook naar het juiste evenwicht wordt gestreefd tussen financiële en niet-financiële instellingen. Beide beoordelingen zullen uiteraard afhangen van de uiteindelijke vormgeving van de commissievoorstellen. Nederland zal de Commissie vragen precies aan te geven wat de financiële gevolgen van de toekomstige voorstellen zullen zijn. Nationale financiële gevolgen dienen te worden ingepast op de begroting van de beleidsverantwoordelijke departementen, conform de regels budgetdiscipline. Onnodige stijgingen van de administratieve lasten worden gecompenseerd door het beleidsverantwoordelijke departement, waarbij compensaties zoveel mogelijk dienen te geschieden binnen het domein waarin de tegenvaller plaatsvindt.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland heeft een positieve grondhouding t.a.v. de Commissievoorstellen voor derivatenmarkten die gericht zijn op het voorkomen van de mogelijkheid dat OTC-derivaten de stabiliteit van het financiële systeem in gevaar kunnen brengen. De uitwerking van de plannen van de Commissie zal erg belangrijk zijn om de beoogde impact te kunnen bereiken.

Voor zover de voorgestelde maatregelen tot lasten leiden voor het bedrijfsleven, zal Nederland er zich voor in zetten die lasten zo laag mogelijk te houden, zonder dat er mazen in de wet en/ of systeemrisico's ontstaan.

Fiche 3: Beschikking inzake een gemeenschappelijk onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma voor de Oostzee

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

1. Algemene gegevens

Voorstel: Voorstel voor een beschikking van het Europees Parlement en de Raad over deelneming van de Gemeenschap aan een gemeenschappelijk onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma voor de Oostzee (BONUS-169) dat door verschillende lidstaten is opgezet

Datum Commissiedocument: 30 oktober 2009

Nr. Commissiedocument: COM (2009) 610

Pre-lex: http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=198755

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board SEC(2009)1475, SEC(2009)1476.

Behandelingstraject Raad: De Raad voor Concurrentievermogen heeft in Raadsconclusies op 5 en 6 maart 2009 de Commissie uitgenodigd het voorliggende voorstel tot een beschikking naar Raad en Parlement te sturen. Op dit moment lopen de onderhandelingen waarna de beschikking voor goedkeuring wordt voorgelegd aan de Raad voor Concurrentievermogen.

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

2. Essentie voorstel

De beschikking stelt voor het Artikel 169-initiatief BONUS-169 van start te laten gaan. BONUS-169 (*Baltic Organisations' Network for Funding Science*) is een gemeenschappelijk onderzoeksprogramma dat op aandringen van de aan de Oostzee gelegen lidstaten (Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Letland, Litouwen, Polen en Zweden) wordt uitgevoerd. Het moet de wetenschappelijke input leveren voor een verbeterd beheer van de Oostzee, dat meer gebaseerd is op de zogenaamde ecosysteembenadering dan nu het geval is. Het ecosysteem van de Oostzee staat onder zware druk door vervuiling, eutrofiëring, klimaatverandering, verzuring, het optreden van invasieve soorten, overbevissing en verlies aan biodiversiteit.

BONUS-169 als Artikel 169-initiatief: BONUS-169 is een Artikel 169-initiatief. Met een Artikel 169-initiatief wordt een kader geschapen voor medefinanciering door de Commissie aan lidstaten van gezamenlijk opgestelde en uit te voeren onderzoeksprogramma's. Commissiefinanciering is gebaseerd op Artikel 169 van het EU-verdrag en is afkomstig uit het Zevende Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling (KP7). Het BONUS-initiatief is in het KP7-besluit al als een van de mogelijke Artikel 169-initiatieven genoemd. Andere initiatieven die inmiddels tot besluitvorming hebben geleid zijn *Ambient Assisted Living* en *Eurostars*.

Het programma draagt niet alleen bij aan een beter milieubeheer, maar ook aan de totstandbrenging van de Europese Onderzoeksruimte (ERA) en de door de EU nagestreefde mariene en maritieme strategie. Met BONUS-169 worden de vele

onderzoeksactiviteiten in het Oostzeegebied die nu gefinancierd worden op verschillende niveaus en daardoor versnipperd zijn, beter met elkaar in overeenstemming gebracht. Hierbij horen ook KP7-projecten en ERA-netten. BONUS-169 is ook voortgekomen uit een eerder ERA-net. (European Research Area Networks)

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

3 Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

Concrete invulling: Er wordt voorgesteld een onderzoeksprogramma uit te voeren in twee fasen. In de eerste *strategische fase* van twee jaar zullen stakeholders geraadpleegd worden, en er zullen een strategische onderzoeksagenda en uitvoeringsregels worden opgesteld. Daarna volgt een *uitvoeringsfase* van minstens vijf jaar, waarin het onderzoek wordt uitgevoerd. In deze fase zullen er minstens drie *calls* worden uitgezet om te bepalen welke onderzoekers/kennisinstellingen met de aanwezige financiering onderzoek mogen uitvoeren. Het budget dat van de Europese Commissie afkomstig is bevat hetzelfde bedrag als neergelegd wordt door de deelnemende staten, met een maximum van 50 miljoen EUR. Er wordt verwacht dat op deze manier het totale budget 100 miljoen EUR zal bedragen. De Commissie stelt voor het totale budget in zijn geheel te beheren als een gemeenschappelijke pot.

Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteit: Nederland is in het algemeen voorstander van coördinatie van het kennisbeleid op EU-niveau. Nederland heeft Artikel 169-initiatieven in algemene zin dan ook verwelkomd als een van de belangrijke vernieuwingen van KP7. Die positieve houding geldt ook voor dit initiatief. De in de beschikking genoemde argumenten op grond waarvan het initiatief qua subsidiariteit positief kan worden beoordeeld zijn wat Nederland betreft legitiem. Er is een duidelijk gemeenschappelijk Europees belang, omdat het bij dit onderzoek gaat om problematiek met een zeer sterk grensoverschrijdend en voor vele lidstaten relevant karakter. Bovendien valt het interdisciplinaire onderzoek dat met behulp van BONUS-169 gestimuleerd wordt buiten de traditionele financieringsstelsels, helpt het initiatief de kloof tussen Oost- en West Europa op onderzoeksgebied te dichten, draagt het initiatief op die manier bij aan de totstandbrenging van de ERA, en dwingt het nationale onderzoeksinstanties een deel van hun zeggenschap op te zeggen ten gunste van het gezamenlijke doel.

Financiële gevolgen en proportionaliteit: Met de gevolgen voor de begroting van het voorstel, dat doorsnijdend is binnen de thematische opzet van KP7, werd al rekening gehouden in het KP7-Besluit. De financiële middelen komen dus uit de bestaande kaders van de EU-begroting. Van het door de Gemeenschap neer te leggen bedrag van maximaal 50 miljoen EUR zal een sterke hefboomwerking uit gaan, wat betekent dat het initiatief in hoge mate een structurerende werking zal hebben op het nu nog zeer versnipperde onderzoekslandschap. Dit rechtvaardigt de grootte van het voorgestelde bedrag dat de Gemeenschap bijdraagt.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland is bij gezamenlijke mariene en maritieme onderzoeksprogrammering voorstander van een regionale aanpak, waarbij de programmering recht doet aan de onderzoeksvragen in alle zeeën rond de Unie en er een mogelijkheid bestaat tot regionale samenwerking om zo specifieke regionale kennis en technologie te ontwikkelen. Nederland staat dan ook positief tegenover het BONUS-169-initiatief. Het voorstel scoort goed op het vlak van subsidiariteit en proportionaliteit, terwijl de financiële gevolgen meevallen en het geld goed besteed is.

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

Nederland staat nog wel kritisch ten opzichte van de uitwerking die de Europese Commissie voor het initiatief voorstelt. De voorgestelde fasering en het eisen van een 'echte' gemeenschappelijke pot, waardoor bepaalde lidstaten wetgeving moeten veranderen om nationale onderzoeksgelden te kunnen inzetten zouden kunnen leiden tot onnodige administratieve lastendruk. Nederland is dan ook van mening dat zo veel mogelijk moet worden aangesloten bij de ervaringen rond bestaande Artikel 169-initiatieven. Daarnaast streeft Nederland ook naar stroomlijning en vereenvoudiging van het steeds omvangrijkere instrumentarium voor onderzoeksfinanciering. De verschillen en overeenkomsten met ERA-netten, ERA-netten plus en het proces van Gezamenlijk Programmeren zullen dan ook moeten worden bekeken, zodat ook in dit onderzoeksthema verdere stroomlijning en vereenvoudiging doorgevoerd kunnen worden.

Nederland neemt echter (nog) niet direct deel aan BONUS-169, omdat het hier om een specifiek op de Oostzee gericht programma gaat. Er zijn echter in Nederland voldoende aanknopingspunten om in de toekomst direct dan wel indirect aan te haken. Op Nederlandse universiteiten en kennisinstellingen wordt veel onderzoek gedaan en technologie ontwikkeld die te maken heeft met het mariene systeem en het beheer daarvan. In Nederland houden zowel toepassingsgerichte als meer fundamenteel gerichte onderzoeksinstellingen zich met zeeonderzoek bezig. Hierbij valt te denken aan diverse universiteiten, Deltares, NIOZ (NWO), NIOO (KNAW), IMARES en Rijkswaterstaat, bijvoorbeeld in OSPAR-verband². Recentelijk is met geld van NWO, OCW, LNV, VenW en de NAM het Nationaal Programma Zee- en Kustonderzoek van start gegaan, waarin vergelijkbare, maar meer op de Nederlandse situatie toegespitste onderzoeksthema's aan de orde zijn. Nederlandse wetenschappers participeren succesvol in Europese en wereldwijde samenwerkingsverbanden. NWO en SenterNovem zijn actief betrokken bij een aantal mariene/maritieme ERA-netten, waaronder het netwerk *MariFish* (visserijonderzoek).

Thema's die binnen BONUS-169 relevant zijn en waar Nederlandse onderzoekers ook aan werken zijn bijvoorbeeld eutrofiëring, visserij, mariene biologie in den brede, vervuiling en het transport van slib en zand. Vanuit deze optiek kan een gecoördineerde aanpak op EU-niveau ook voor Nederland voordelen bieden, omdat we kunnen bijdragen, maar ook kennis kunnen halen door middel van een gezamenlijke aanpak. Voor het nationaal en EU-beleid direct relevant zijn bijvoorbeeld enkele grote vraagstukken die rond de implementatie van de Kaderrichtlijn Marien spelen en uitsluitend internationaal opgepakt kunnen worden en coördinatie behoeven. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het vergaren van meer kennis over de effecten en verspreiding van onderwatergeluid en het ontwikkelen van regelgeving op dat gebied. Ook is er behoefte aan meer kennis van de

² Het OSPAR-verdrag "inzake de bescherming van het mariene milieu in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan" heeft als doel door internationale samenwerking het maritieme milieu in de Noord-Oostelijke Atlantische Oceaan (met inbegrip van de Noordzee) te beschermen.

effecten van plaatsing van windmolens en van activiteiten waarbij het bodemleven ernstig verstoord kan worden, zoals zandwinning en bodemvisserij. Nederland zal dan ook BONUS-169, en eventuele nieuwe vergelijkbare initiatieven, gericht op andere gebieden of thema's, actief blijven volgen. Het financierings- en onderzoeksmodel van BONUS-169 is met name interessant om ook binnen OSPAR-verband te komen tot een minder versnipperde en meer robuuste samenwerking met betrekking tot onderzoek én beheer. De enige kanttekening die Nederland in dat opzicht nog heeft is dat het BONUS-169-initiatief zich uitsluitend richt op gezamenlijke onderzoeksprogrammering, terwijl in het verlengde daarvan ook samenwerking en kennisuitwisseling rond beheersmatige aspecten bijzonder gewenst is.

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

Nederland vindt verder nog dat een integrale benadering ten aanzien van marien en maritiem onderzoek en ontwikkeling ook onderzoek en bescherming van cultureel erfgoed onder water in zou moeten houden. Nederland heeft een sterke historische band met de landen rond de Oostzee. In de Oostzee zelf liggen dan ook veel Nederlandse scheepswrakken van uitzonderlijke kwaliteit, die vanwege de informatie die ze bevatten over ons gezamenlijke verleden van onschatbare waarde zijn. Nederland voelt zich verbonden met dit erfgoed en hecht waarde aan het goede beheer daarvan. Nederland is reeds betrokken bij het binnen KP7 gefinancierde project '*Wreckprotect*', waaraan verder alleen Oostzeelanden deelnemen. Verschillende van deze landen nemen ook deel aan het door Nederland getrokken *Machu*-project. Het in *Culture 2000*-verband ontwikkelde *Machu* GIS-systeem kan als de informatiedrager voor verder onderzoek en voor bescherming gaan dienen.³

³ Het project *Managing Cultural Heritage Underwater (MACHU)* is een internationaal project waarin diverse Europese landen (waaronder veel landen rond de Oostzee) samenwerken om te komen tot een beter inzicht in de rijkdom voor het cultureel erfgoed onder water en de kennis hierover een bredere verspreiding te geven. Een belangrijk middel dat hiertoe bijdraagt is onder andere een speciaal ontworpen Geografisch Informatie Systeem.

Fiche 4: mededeling inzake Solidariteit in de Gezondheidszorg

Directie Integratie Europa

1. Algemene gegevens

Onze Referentie
DIE-1637/2009

Voorstel:

Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economische en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's: Solidariteit in de Gezondheidszorg: verkleining van de ongelijkheid op gezondheidsgebied in de EU.

Datum Commissiedocument: 20.10.2009

Nr. Commissiedocument: COM(2009) 567

Pre-lex:

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=198705

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:
{SEC(2009) 1396}, {SEC(2009) 1397}

Behandelingstraject Raad: Raad voor Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenbescherming (presentatie 1 december 2009, verdere behandeltraject nog onbekend).

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

2. Essentie voorstel

De mededeling pleit voor een gezamenlijke aanpak van de ongelijkheid op gezondheidsgebied. Deze aanpak is een kernactiviteit van de EU-gezondheidsstrategie (2008-2013), waarin gelijke kansen op gezondheidsgebied als een fundamentele waarde worden aangegeven. De strategie heeft geleid tot een streven naar de verkleining van ongelijkheid op gezondheidsgebied op terreinen zoals geestelijke gezondheid, tabaksgebruik, de gezondheid van jeugd, kanker en hiv/aids.

Een rechtvaardige verdeling van gezondheid is een onderdeel van de algemene sociale en economische ontwikkeling van de Europese Unie. De mededeling sluit ook aan bij de Lissabondoelstellingen. De maatregelen die de Commissie noemt betreffen met name de verbetering van het gegevens- en kennisbestand en metings-, monitoring-, evaluatie- en rapporteringsmechanismen van gezondheid. Goede praktijken moeten worden geïnventariseerd en uitgewisseld om zo beter in de behoeften van kwetsbare groepen te kunnen voorzien. Hiervoor zullen gemeenschappelijke indicatoren worden opgesteld en zal een methode worden ontwikkeld om de gezondheidssituatie in lidstaten te beoordelen.

De ongelijkheid op gezondheidsgebied wordt één van de prioriteitsgebieden in de lopende samenwerkingsverbanden op gezondheidsgebied tussen de Europese regio's en de Commissie.

In 2012 wordt door de Commissie een eerste voortgangsverslag over de stand van zaken ingediend.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige

Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

Ja, de Commissie kondigt een aantal acties aan die worden genoemd onder punt twee van het fiche.

Bevoegdheid

De verantwoordelijkheid voor de aanpak van gezondheidsverschillen berust in de eerste plaats bij de lidstaten. De Europese Commissie ondersteunt de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de lidstaten op het gebied van gezondheid. De EU heeft een aanvullende bevoegdheid op het gebied van volksgezondheid (artikel 6 EU-Werkingsverdrag).

Subsidiariteit

De grootste verantwoordelijkheid voor het gezondheidsbeleid ligt bij de lidstaten, maar deze lidstaten hebben niet alle dezelfde middelen, instrumenten en kennis beschikbaar om de verschillende oorzaken van de ongelijkheid op gezondheidsgebied aan te pakken. De Europese Commissie kan hieraan bijdragen door te zorgen dat er in het beleid en de maatregelen op dit gebied rekening wordt gehouden met de factoren die de ongelijkheid op gezondheidsniveau binnen de EU-bevolking veroorzaken of vergroten.

Proportionaliteit

De voorgestelde maatregelen zullen er toe bijdragen dat kennis op het gebied van gezondheid en gezondheidsverschillen vergroot wordt. Uitwisseling van best-practices vindt plaats door middel van de open coördinatiemethode. Dit leidt niet tot verplichtende maatregelen. De acties van de Commissie beperken het Nederlandse beleid rondom gezondheid en de gezondheidsverschillen niet, maar ondersteunen deze. Het voorstel laat voldoende ruimte voor Nederland om zelf invulling te geven aan het beleid.

Financiële gevolgen

Nederland is van mening dat de financiële middelen gevonden dienen te worden binnen de bestaande financiële kaders van de EU-begroting. Er zijn geen kosten voorzien voor Nederland. Eventuele budgettaire gevolgen worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland verwelkomt de mededeling. Een belangrijke maatregel die de Commissie aankondigt is dat de lidstaten in nauwe samenwerking met de Commissie een gemeenschappelijke reeks indicatoren moeten samenstellen om de ongelijkheid op gezondheidsgebied te monitoren en een methode moet ontwikkelen om de gezondheidssituatie in de lidstaten te beoordelen, teneinde de te verbeteren gebieden en de beste praktijken te inventariseren. Dit sluit aan op de inspanningen die Nederland levert om de gezondheid en de gezondheidsverschillen te monitoren. Lidstaten die nog niet zo ver zijn kunnen van deze kennis en kunde gebruik maken.

Het voorstel sluit aan bij en ondersteunt het Nederlandse beleid. Nederland streeft naar het terugdringen van de invloed van sociaaleconomische achtergronden op de gezondheid. Als de gemiddelde levensverwachting stijgt, dan mogen sommige

groepen mensen niet achterblijven. In 2001 is in Nederland de ambitie geformuleerd voor 3 gezonde levensjaren erbij in de periode 2001- 2020. Naar alle waarschijnlijkheid zal dit gerealiseerd worden. Het Kabinet zal, om de doelstelling te bereiken, breed inzetten op algemeen beleid om de gezondheidspositie van burgers in het algemeen maar kwetsbare burgers in het bijzonder te versterken. De mededeling van de Commissie ondersteunt dit streven.

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

Fiche 5: Mededeling over elektronische industrie

Directie Integratie Europa

1. Algemene gegevens

Mededeling van de Commissie "Electra" voor een concurrerende en duurzame elektrotechnische industrie in de Europese Unie

Onze Referentie
DIE-1637/2009

Datum Commissiedocument: 29 oktober 2009

Nummer Commissiedocument: COM(2009)594 final

Pre-lex:

http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=198751

Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:
Niet opgesteld.

Behandelingstraject Raad: Raad voor Concurrentievermogen, naar verwachting onder Spaans voorzitterschap

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Economische Zaken

2. Essentie voorstel

De Raad voor Concurrentievermogen heeft de elektrotechnische industrie (ETI) in mei 2009 aangewezen als een sleutelsector voor een concurrerende en sterke industriële basis in de Europese Unie (EU). De Europese ETI-productie neemt in de wereld de tweede plaats in. Concurrenten lopen nu hun achterstand in, terwijl de EU er nog niet in is geslaagd de concurrentiekloof met de VS te dichten. De toekomst van de Europese ETI als producent van technologieën hangt af van de benutting van het groeipotentieel van markten zoals infrastructuur voor energievoorziening, energie-efficiënte gebouwen, transportnetwerken, industriële productie en de ontwikkeling van slimme technologieën om in de huidige en toekomstige behoeften van de maatschappij te voorzien.

In de mededeling van de Commissie wordt in grote lijnen het groeipotentieel van die markten op korte en lange termijn aangegeven en wordt een overzicht gegeven van de maatregelen en instrumenten die nodig zijn om de ETI concurrerend te houden en van de bijdrage die de industrie kan leveren aan het realiseren van de doelstellingen voor 2020 op het gebied van het klimaat.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

De Commissie heeft de ETI geselecteerd als een van de sectoren die problemen heeft met het functioneren van de markt en die bovendien ofwel economisch belangrijk is, ofwel belangrijk is voor het vergroten van de EU-economie. De Commissie geeft een aantal maatregelen aan dat moet worden genomen door de industrie, de nutsbedrijven, de lidstaten en de Commissie.

De industrie zou moeten:

(1) opvoeren haar inspanningen op het gebied van onderzoek en ontwikkeling (O&O) bijvoorbeeld voor het vergroten van de energie-efficiëntie van apparatuur in elektriciteitsnetten en krachtcentrales, met name die welke met fossiele brandstoffen worden gestookt;

(2) investeren in automatisering en ICT in het kader van industriële toepassingen;
(3) streven naar vrijwillige overeenkomsten, met inachtneming van de EU-wetgeving, over de energieprestaties van producten als daardoor beleidsdoelstellingen sneller of met minder kosten kunnen worden gerealiseerd dan met voorschriften;
(4) werk maken van harmonisatie op het gebied van intelligente regelsystemen voor woningen, met inbegrip van slimme stroommeters, het mogelijk maken van netwerken van huishoudapparaten, beter beheer van elektrische belastingen en een betere temperatuurregeling. Een goed voorbeeld is het door de Commissie ondersteunde "slimme woning"-project (energiezuinige woning, zie ook de volgende website: www.smartenergyhome.eu).

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

De nutsbedrijven worden aangemoedigd:

(5) de elektriciteitsnetten proactief te verbeteren om de integratie van diverse vormen van elektriciteitsopwekking, met inbegrip van gecentraliseerde en gedecentraliseerde bronnen, mogelijk te maken, en krachtcentrales te voorzien van apparatuur om de behoefte aan primaire energie en de CO₂-emissies te verminderen, teneinde het behoorlijk functioneren van de interne energiemarkt te garanderen en de energievoorziening veilig te stellen.

De lidstaten worden verzocht:

(6) nieuwe transnationale energieverbindingen te faciliteren die een beter gebruik van de bestaande capaciteit op basis van de verantwoordelijkheid en de concepten van de industrie mogelijk maken. Er moet aandacht worden besteed aan het gebruik van ondergrondse elektriciteitskabelsystemen;
(7) oplossingen te bevorderen die de acceptatie door de consument van energiebesparende technologieën voor bestaande en nieuwe gebouwen stimuleren, met onder meer stimulansen voor de consumenten om hun oude toestellen door efficiëntere te vervangen. De invulling hiervan wordt aan de lidstaten gelaten
(8) ervoor te zorgen dat de in de handel gebrachte producten voldoen aan de toepasselijke wetgeving.

De Commissie zal:

(9) in samenwerking met de ENI's (Europese normalisatie-instellingen) nagaan in hoeverre normalisatiewerkzaamheden nodig zijn om de voorschriften inzake de energieprestatie van gebouwen te ondersteunen en om te helpen bij de tenuitvoerlegging van andere wetgeving inzake energie-efficiëntie zoals de richtlijn inzake ecologisch ontwerp, de richtlijn inzake energie-etikettering en de verordening betreffende de milieukeur;
(10) verder ondersteuning geven voor het ISO-energiebeheersmodel, dat organisaties en ondernemingen een algemeen erkend kader zal verschaffen voor het integreren van energie-efficiëntie in hun beheerspraktijken;
(11) een studie opzetten om na te gaan hoe de veiligheid van elektrische installaties in gebouwen kan worden verbeterd, en tegelijkertijd de energie-efficiëntie ervan kan worden vergroot en de veilige integratie van hernieuwbare energiebronnen en andere nieuwe toepassingen mogelijk kan worden gemaakt.

Zoals gezegd, heeft de Raad voor Concurrentievermogen de elektrotechnische sector aangemerkt als sleutelsector voor een concurrerende en sterke industriële basis in de EU.

Vanwege het grensoverschrijdend karakter van de elektrotechnische industrie en het doel een gelijk speelveld te creëren voor internationaal ondernemen, wordt de

subsidiariteit positief beoordeeld. Doel is op dit gebied effectief te concurreren met de VS en de rest van de wereld, dit is beter te bereiken wanneer de EU samen optrekt dan door de individuele lidstaten.

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

De proportionaliteit wordt eveneens positief beoordeeld, zij het met een kritische kanttekening. De maatregelen die worden voorgesteld, komen in grote lijnen overeen met de voornemens in Nederland. In het Energierapport 2008 zijn Smart Grids als icoon genoemd, een ontwikkeling waarbij Nederland een koploperspositie ambieert. Vanuit die invalshoek worden de maatregelen van de Commissie ondersteund. De kanttekening bij de proportionaliteit is de volgende: Met de zin op pagina 6 van de mededeling "Bovendien kunnen de staatsinkomsten uit het ETS – indien zij rechtstreeks worden gebruikt, overeenkomstig de voorschriften voor staatssteun – vanaf 2013 een belangrijke bron van medefinanciering zijn voor investeringen met het grootste effect, waardoor ook het risico van verplaatsing van CO₂-emittenten wordt beperkt", doet de Commissie een suggestie ten aanzien van de mogelijke aanwending van nationale begrotingsmiddelen.

Nederland is van mening dat de EU niet kan bepalen hoe nationale begrotingsmiddelen worden aangewend.

Daarbij moet worden voorkomen dat initiatieven overlappen met eerder vastgelegde regelgeving. Zo ontbreekt bijvoorbeeld de link met recente wetgeving van het derde energiepakket waarin ondermeer de EU ambities zijn uitgesproken met betrekking tot invoering van smart meters en ook de grensoverschrijdende samenwerking tussen netbeheerders en toezichhouders met betrekking tot investeringen in inter-connecties wordt bevorderd (zie paragraaf 2.3.1). Voorts vergen de voorstellen een zware rol van de beheerders van de landelijke transportnetten die nog onderbelicht lijkt te zijn.

De financiële gevolgen van de voorgestelde maatregelen zijn niet duidelijk aan te geven. Eventuele budgettaire gevolgen zullen moeten worden ingepast op de begroting van het/de beleidsverantwoordelijke departement(en), conform de regels van de budgetdiscipline.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland kan het initiatief van de Commissie waarderen. Het is goed dat de Commissie aandacht heeft voor specifieke sectoren in de Europese industrie en de specifieke problematiek van deze sectoren. De elektrotechnische industrie in Nederland (bijv. FME) heeft aangegeven dat zij zich goed kan vinden in de mededeling van de Commissie.

De Commissie geeft terecht specifieke aandacht aan de technologische industrie als probleemoplosser van maatschappelijke problemen, bijvoorbeeld in het kader van de EU-doelstellingen voor 2020 en op het gebied van duurzaamheid. De elektrotechnische industrie kan een belangrijke bijdrage leveren aan de maatschappelijke problemen op het gebied van duurzaamheid, milieu (ambitieuze EU klimaatdoelen), veiligheid, gezondheid en vergrijzing. Deze industrie heeft een aantal oplossingen reeds beschikbaar. Innovatie is daarvoor van levensbelang. Terecht constateert de Commissie dat het essentieel is dat er voldoende hooggeschoolde arbeidskrachten beschikbaar zijn.

De mededeling sluit aan bij de Nederlandse situatie, zie bijvoorbeeld de promotiecampagne "1001 Klimaatoplossingen" van de FME. Twee zaken zijn voor

de Nederlandse Metalectro (metaal- en elektronische industrie) van essentieel belang; een gelijk speelveld (level playing field) en de noodzaak om te kunnen blijven innoveren en zich daarmee verder te specialiseren en uit te blinken. De Commissie erkent dat R&D en innovatie cruciaal zijn voor de concurrentiepositie van de Metalectro. Voorts mag de ondersteuning van innovatie door nationale overheden niet leiden tot verstoring van het speelveld. Nationaal beleid moet in lijn zijn met de staatssteunregels en niet in strijd zijn met de interne markt.

Nederland onderschrijft dat uniforme regelgeving, normalisatie en een level playing field voorwaarden zijn om internationaal te kunnen ondernemen. Voor bijvoorbeeld elektrische auto's is normalisatie van de infrastructuur noodzakelijk. Hierbij dient niet alleen de automobielenindustrie betrokken te zijn maar ook de elektrotechnische industrie.

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

Fiche 6: Verordening inzake onderzoek en preventie van ongevallen en incidenten in de burgerluchtvaart

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

1. Algemene gegevens

Voorstel: Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake onderzoek en preventie van ongevallen en incidenten in de burgerluchtvaart

Datum Commissiedocument: 29 oktober 2009

Nr. Commissiedocument : COM(2009)611

Prelex : http://ec.europa.eu/prelex/detail_dossier_real.cfm?CL=nl&DosId=198756

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board

Impact-assessment: SEC (2009)1478

[http://eur-](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2009:1477:FIN:EN:PDF)

[lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2009:1477:FIN:EN:PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SEC:2009:1477:FIN:EN:PDF)

Opinie Impact-assessment Board: SEC(2009)1479

http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2009/sec_2009_1479_en.pdf

Behandelingstraject Raad: Raadswerkgroep Transport (presentatie voorstel 12 november 2009), Transportraad

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Rechtsbasis, stemwijze Raad, rol Europees Parlement en comitologie

- a) *Rechtsbasis:* Artikel 100., lid 2 VWEU (oud Artikel 80, lid 2 EG)
- b) *Stemwijze Raad en rol Europees Parlement:* gewone wetgevingsprocedure; gekwalificeerde meerderheid, medebeslissing
- c) *Comitologie:* de Commissie krijgt bijstand van een comité via de raadplegingsprocedure

2. Samenvatting BNC-fiche

De Commissie wenst d.m.v. een EU netwerkorganisatie de samenwerking en coördinatie op gebied van ongevallenonderzoek in de burgerluchtvaart tussen lidstaten te bevorderen. Door deze netwerkorganisatie moet de bestaande onderzoekscapaciteit in de EU beter worden benut. Daarnaast wenst de Commissie de EASA een grotere rol en enige bevoegdheden te geven bij incidenten- en ongevallenonderzoek. Tot slot stelt de Commissie met dit voorstel meer specifieke eisen aan het beschikbaar stellen van de passagierslijsten. De proportionaliteit en subsidiariteit worden positief beoordeeld. Nederland ziet een belangrijke rol voor de EU bij het creëren van een basisniveau voor onderzoekscapaciteit in alle lidstaten. Een netwerk in combinatie met de bij wet vastgelegde verplichtingen past bij deze ambities. Er zal op basis van een jaarprogramma financiering beschikbaar worden gesteld van €0,6 mln. per jaar. Daarnaast worden lidstaten tezamen gevraagd €0,6 mln. jaarlijks bij te dragen. Belangrijk is dat de respectievelijke verantwoordelijkheden van de lidstaten en onderzoeksraden niet worden aangetast. Gelet op het feit dat de EASA zowel een

toezichhoudende als certificerende instantie is, mag het verplicht inschakelen van de EASA niet leiden tot aantasting van de onafhankelijkheid van het onderzoek. Een situatie waar bij de slager zijn eigen vlees keurt mag wat Nederland betreft niet ontstaan. Het toepassingsbereik in relatie tot de bevoegdheid van de Commissie is erg ruim gesteld. Zo zijn ongevallen waarbij de militaire luchtvaart is betrokken mede inbegrepen en zou EASA toegang kunnen eisen tot militaire luchthavens met civiel medegebruik. Het voorstel m.b.t. de beschikbaarheid van passagierslijsten na een ongeval kan Nederland van harte ondersteunen. Met betrekking tot de relatie tussen het strafrechtelijk onderzoek en het veiligheidsonderzoek zal worden aangesloten bij het vigerend Nederlands beleid ter zake, zoals vastgelegd in de Rijkswet Onderzoeksraad voor Veiligheid. Nederland wenst derhalve geen inperking van de huidige strafvorderlijke onderzoeksbevoegdheden.

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

3. Samenvatting voorstel

Inhoud voorstel

Deze verordening vervangt de bestaande richtlijn op dit gebied uit 1994. De grotere verschillen in (ongevals-) onderzoekscapaciteit, zowel kwalitatief als kwantitatief, van de lidstaten in vergelijking met de situatie in 1994 zijn de voornaamste aanleiding voor dit voorstel. De onderzoekscapaciteit concentreert zich slechts in een paar lidstaten. Voldoende onderzoekscapaciteit in alle lidstaten is nodig aangezien de Europese vliegtuigmarkt sterk gegroeid is in omvang en complexiteit met de opkomst van multi-based operators, toenemende outsourcing van onderhoud en multinationalaal design. Daarnaast is door de komst van het Europees agentschap voor de veiligheid van de burgerluchtvaart (EASA) het juridisch kader sterk veranderd. De EASA heeft o.a. bevoegdheden op het gebied van (veiligheids)certificeren van type vliegtuigen. Onderzoek naar ongevallen kan gevolgen hebben voor de certificatie.

De Commissie stelt, ter verbetering van deze situatie, voor:

Het bevorderen van vrijwillige samenwerking door de oprichting van een EU-netwerkorganisatie (geen rechtspersoonlijkheid). Deze netwerkorganisatie bouwt voort op de reeds bestaande informele samenwerkingsverbanden van de respectievelijke onderzoeksinstellingen in de EU. Naast het versterken van deze onderlinge samenwerking is deze netwerkorganisatie ook beter instaat een meer structurele samenwerking met de EASA en de Commissie te realiseren. Volgens de Commissie komt dit de veiligheid ten goede. Het mandaat van dit netwerk is beperkt tot advies en coördinatie.

Deze samenwerking aan te vullen met een aantal vastgelegde verplichtingen waaronder:

- Een grotere rol voor de EASA die voor onderzoek door een lidstaat moet worden ingeschakeld. EASA krijgt voor die rol extra bevoegdheden;
- Nadere eisen aan het beschikbaar stellen van passagierslijsten en het hulpverlenersplan;
- Hulpverlenersplan voor slachtoffers en hun familie;
- Bescherming van gevoelige veiligheidsinformatie;

- Het versterken van tenuitvoerlegging van veiligheidsaanbevelingen.

Directie Integratie Europa

Impact assessment Commissie

De Commissie heeft voor het Impact assessment een aantal opties onderzocht. Deze opties varieerden van 'nietsdoen' tot en met het voorstellen van een in te stellen Europese Onderzoeksraad analoog aan de Amerikaanse NTSB. De Commissie heeft aangegeven dat niets doen geen recht doet aan de huidige steeds complexer wordende luchtvaartsector. Het 'promoten' van samenwerking tussen de lidstaten acht de Commissie tegen die achtergrond ook onvoldoende en komt derhalve met het voorstel van een netwerkorganisatie. Een European Investigation Board wordt door de Commissie als optie opgevoerd, maar afgevoerd zijnde niet realistisch vanwege de hiermee gepaard gaande zeer hoge kosten en administratieve lasten.

Dus heeft de Commissie gekozen voor het huidige voorstel omdat hier de beschikbare onderzoekscapaciteit optimaal kan worden aangewend, zonder dat dit leidt tot lastenverzwarening.

Onze Referentie
DIE-1637/2009

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid

Gedeelde bevoegdheid. Rechtsbasis artikel 100, lid 2 VWEU (oud artikel 80, lid 2 EG). Nederland kan zich vinden in deze rechtbasis.

b) Functionele toets

- *Subsidiariteit*: positief
- *Proportionaliteit*: positief
- *Onderbouwing*

De subsidiariteit wordt positief beoordeeld. De capaciteit voor ongevalsonderzoek verschilt per lidstaat. Maatregelen op EU-niveau kunnen bij uitstek zorgen voor een verbetering van de capaciteit, zowel kwantitatief als kwalitatief, in alle lidstaten. Het voorgestelde netwerk verbetert de kennisuitwisseling, terwijl de wettelijke bepalingen er toe bijdragen dat in alle EU-lidstaten het ongevalsonderzoek voldoet aan een aantal basisvoorwaarden.

De proportionaliteit wordt positief beoordeeld. De Commissie stelt een vrijwillig netwerk voor in combinatie met een aantal bij wet vastgelegde verplichtingen. In het licht van de steeds complexere Europese vliegtuigmarkt en de uitbreiding van het juridische kader van de EASA bieden een samenwerkingsverband op basis van vrijwilligheid en verplichtingen een basis voor onderzoekscapaciteit in alle lidstaten. De respectievelijke verantwoordelijkheden van de lidstaten en onderzoeksraden worden hiermee niet aangetast. De verruimde bevoegdheden van EASA verdienen enige aanpassing, gezien de onbevoegdheid van de EU ten aanzien van militaire aangelegenheden.

c) Nederlands oordeel

De subsidiariteit en proportionaliteit worden positief beoordeeld. Nederland ziet een belangrijke rol voor de EU bij het garanderen van een basisniveau voor onderzoekscapaciteit in alle lidstaten. Een netwerk in combinatie met bij wet vastgelegde verplichtingen past bij deze ambities. De verplichtingen zijn nodig om een basisniveau af te dwingen, temeer daar incidenten en accidenten zo weinig voorkomen dat het delen van kennis een kwaliteitsverbetering tot gevolg heeft. Voorts is belangrijk dat de respectieve verantwoordelijkheden van de lidstaten en onderzoeksraden niet worden aangetast. De verruimde bevoegdheden van EASA

verdienen enige aanpassing, gezien de onbevoegdheid van de EU ten aanzien van militaire aangelegenheden.

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009

5. Implicaties financieel

a) *Consequenties EU-begroting*

Er zal op basis van een jaarprogramma financiering beschikbaar worden gesteld van €0,6 mln. per jaar.

b) *Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of decentrale overheden.*

Lidstaten tezamen worden verzocht eveneens €0,6 mln. per jaar beschikbaar te stellen. Dit betekent voor Nederland een bijdrage van €30.000 (5% conform BNI-index).

c) *Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/ of decentrale overheden.*

N.v.t.

d) *Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger*

N.v.t.

e) *Administratieve lasten voor rijksoverheid, decentrale overheden.*

N.v.t.

f) *Administratieve lasten voor bedrijfsleven en burger*

N.v.t.

6. Implicaties juridisch

a) *Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid*

Het voorstel betreft een verordening en is daarmee direct van toepassing.

b) *Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen en kaderbesluiten), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid*

Deze verordening treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

c) *Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling*

Er wordt geen evaluatiemoment aangegeven. Nederland acht het wenselijk na 6 jaar te evalueren.

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

a) *Uitvoerbaarheid*

b) *Handhaafbaarheid*

De verordening brengt geen implicaties voor uitvoering en handhaving met zich mee.

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Geen

9. Nederlandse positie

a) *Nederlandse belangen en eerste algemene standpunt*

Nederland kan het voorstel in grote lijnen steunen. Nederland acht het van belang dat alle lidstaten in de EU een basis niveau aan onderzoekscapaciteit hebben.

Voldoende onderzoekscapaciteit in alle lidstaten is nodig aangezien de Europese vliegtuigmarkt sterk gegroeid is in omvang en complexiteit. Daarnaast is door de komst van het Europees agentschap voor de veiligheid van de burgerluchtvaart

(EASA) het juridisch kader sterk veranderd. De EASA is bevoegd (veiligheids)certificaten af te geven voor vliegtuig types. Onderzoek naar ongevallen kunnen gevolgen hebben voor de certificatie. Nederland steunt de nadere eisen voor het beschikbaar stellen van de passagierslijsten en het hulpverlenersplan zodat bij ongelukken familieleden beter kunnen worden geïnformeerd. Nederland is op zich niet tegen het verplicht inschakelen van EASA, maar vraagt aandacht voor de relatie van EASA als ongevalsonderzoeker, certificerende instantie én toezichthouder. Voorkomen moet worden dat de slager zijn eigen vlees gaat keuren, daar waar het onderzoek zich kan richten op de certificerende instantie. De nu ruim gestelde bevoegdheden van EASA, bijvoorbeeld tot het betreden van plaatsen in relatie tot militaire vliegvelden met civiel medegebruik, verdienen aanpassing. Het binnen een uur na een incident formuleren van volledige passagierslijsten is, met het oog op slachtoffers en familie, zeer wenselijk. Met betrekking tot de relatie tussen het strafrechtelijk onderzoek en het veiligheidsonderzoek zal worden aangesloten bij het vigerend Nederlands beleid ter zake, zoals vastgelegd in de Rijkswet Onderzoeksraad voor Veiligheid. Nederland wenst derhalve geen inperking van de huidige strafvorderlijke onderzoeksbevoegdheden. Het beperkte voorgestelde budget verhoudt zich goed met de bescheiden doelstellingen van het netwerk, namelijk het bevorderen van meer samenwerking en een betere uitwisseling van kennis.

Directie Integratie Europa

Onze Referentie
DIE-1637/2009